

R O M Â N I A
MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
Inspectoratul General pentru Situații de Urgență

**Inspectoratul pentru Situații de Urgență
„Petrodava” al județului Neamț**

28 FEBRUARIE - ZIUA PROTECȚIEI CIVILE DIN ROMÂNIA

PROTECȚIA CIVILĂ DIN ROMÂNIA

I. SCURT ISTORIC

Experiența războaielor, îndeosebi a primului război mondial, a arătat că apărarea activă nu asigură protecția populației civile și funcționarea administrației. Cercetările științifice din deceniile doi și trei ale secolului XX au determinat Marele Stat Major al Armatei României să înființeze structuri în domeniul apărării populației și bunurilor materiale în situații de război.

La 28 februarie 1933, prin Înaltul decret regal nr. 468, se aprobă „Regulamentul de funcționare a apărării pasive contra atacurilor aeriene”. Aceasta este data de naștere a protecției civile din România, desprinsă din apărarea activă, militară.

Agravarea situației internaționale a determinat o asiduă preocupare a structurilor nou create pentru a institui măsuri eficiente care să permită limitarea și înlăturarea efectelor bombardamentelor din aer, Parlamentul țării adoptând, în anul 1939, Legea pentru apărarea antiaeriană activă și pasivă.

Prin acest act normativ s-au înființat centre de instrucție de apărare pasivă la ministerele Aerului și Marinei, Lucrărilor Publice și Comunicațiilor, Educației Naționale, Sănătății și Asistenței Sociale, Căilor Ferate, precum și în fiecare județ, municipiu și oraș.

Marile distrugerii ale războiului au determinat înființarea unor subunități de brancardieri, echipe de dezinfectare, grupe de infirmieri și îngrijitori de răniți, cu speranța atenuării suferințelor oamenilor.

Nevoia protecției omului și a bunurilor materiale a determinat înființarea, în anii 1943 și 1944, a unor unități militare de apărare pasivă.

Unitățile de intervenție erau destinate pentru a acționa cu rapiditate în zonele bombardate, având ca misiuni: înlăturarea bombelor neexplodate și dezamorsarea acestora, participarea la stingerea sau limitarea marilor incendii, ridicarea și înlăturarea marilor dărâmături din întreprinderi, repararea imobilelor avariate de incendii și bombardamente, ridicarea de tabere pentru evacuați, sinistrați și adăpostirea diferitelor materiale.

După război, la începutul anului 1952, s-a adoptat „Regulamentul Apărării locale antiaeriene”. Organizarea apărării locale antiaeriene se caracterizează prin existența statelor majore de apărare locală antiaeriană la nivelul regiunilor, raioanelor și orașelor mari, precum și a formațiilor de intervenție de diferite specialități (sanitare, antichimice, de transmisiuni-alarmare, pentru înlăturarea dărâmăturilor, de pază și ordine, veterinarie, de camuflarea luminilor și mascare, de adăpostire etc.).

Cutremurul din 4 martie 1977 pune la grea încercare și apărarea locală antiaeriană. S-au înregistrat 1570 de morți, 11.300 de răniți, 32.900 locuințe prăbușite sau grav avariate, iar 35.000 de familii au rămas fără adăpost. Valoarea pagubelor provocate de seism s-a ridicat la peste 2 miliarde de dolari.

Actionând zi și noapte pentru salvarea de vieți omenești, înlăturarea avariilor și a distrugerilor, apărarea locală antiaeriană a trecut un greu examen și a demonstrat că sistemul apărării locale antiaeriene, pregătit pentru misiuni specifice războiului, putea îndeplini și misiuni de protecție a populației în situații de dezastre.

În anul 1978, „apărarea locală antiaeriană” a devenit „apărarea civilă” prin adoptarea Legii privind apărarea civilă în ROMÂNIA.

Apărării civile i s-au stabilit prin noua lege și răspunderi în domeniul activității de prevenire, limitarea și înlăturare a urmărilor calamităților naturale și catastrofelor.

Prin Decretul nr. 224 din 11 mai 1990, România a ratificat Protocoalele adiționale I și II la *Convențiile de la Geneva din 12 august 1949 privind protecția victimelor conflictelor armate*, fapt ce a creat condiții perfecționării activității de apărare civilă.

În paralel cu reforma structurilor militare, apărarea civilă intră într-un proces complex de conversie de la o preponderență a misiunilor sale pentru situația de război la o extindere a acestora pentru apărarea împotriva dezastrelor.

Prin *Legea apărării naționale nr. 45/01.07.1994*, „apărarea civilă” devine „protecția civilă”.

În septembrie 1996, Parlamentul ROMÂNIEI a adoptat *Legea protecției civile nr. 106*, stabilind într-o concepție unitară atribuțiunile ce revin factorilor de răspundere în domeniu și modalitățile de acțiune în situații de protecție civilă.

Pe 8 noiembrie 2004, Parlamentul ROMÂNIEI a adoptat *Legea nr. 481 privind protecția civilă*, aducând în acord prevederile legale în domeniu cu prevederile legislației nou adoptate privind înființarea Sistemului Național pentru Managementul Situațiilor de Urgență. Această lege a fost modificată și completată cu *Legea nr. 212 din 24.05.2006*.

Din 15.12.2004, misiunile protecției civile sunt aduse la îndeplinire de componentele Sistemului Național pentru Managementul Situațiilor de Urgență. Din aceeași dată, au luat ființă Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, prin unificarea și reorganizarea Inspectoratului General al Corpului Pompierilor Militari și a Comandamentului Protecției Civile și inspectoratele pentru situații de urgență județene și al municipiului București, prin unificarea și reorganizarea Inspectoratelor de protecție civilă cu brigăzile/grupurile de pompieri militari.

II. DEFINIȚIE, ATRIBUȚII, PRINCIPII ȘI ORGANIZARE

Protecția civilă este o componentă a sistemului securității naționale și reprezintă un ansamblu integrat de activități specifice, măsuri și sarcini organizatorice, tehnice, operative, cu caracter umanitar și de informare publică, planificate, organizate și realizate în scopul prevenirii și reducerii riscurilor de producere a dezastrelor, protejării populației, bunurilor și mediului împotriva efectelor negative ale situațiilor de urgență, conflictelor armate și înlăturării operative a urmărilor acestora și asigurării condițiilor necesare supraviețuirii persoanelor afectate.

Activitatea de protecție civilă este de interes național, are caracter permanent și se bazează pe îndeplinirea obligațiilor ce revin autorităților administrației publice centrale și locale, celorlalte persoane juridice de drept public și privat române, precum și persoanelor fizice.

Principalele atribuții ale protecției civile sunt următoarele:

- a) identificarea și gestionarea tipurilor de riscuri generatoare de dezastre naturale și tehnologice de pe teritoriul României;
- b) culegerea, prelucrarea, stocarea, studierea și analizarea datelor și informațiilor referitoare la protecția civilă;

- c) informarea și pregătirea preventivă a populației cu privire la pericolele la care este expusă, măsurile de autoprotecție ce trebuie îndeplinite, mijloacele de protecție puse la dispoziție, obligațiile ce îi revin și modul de acțiune pe timpul situației de urgență;
- d) organizarea și asigurarea stării de operativitate și a capacității de intervenție optime a serviciilor pentru situații de urgență și a celorlalte organisme specializate cu atribuții în domeniu;
- e) înștiințarea autorităților publice și alarmarea populației în situații de protecție civilă;
- f) protecția populației, a bunurilor materiale, a valorilor culturale și arhivistice, precum și a mediului împotriva efectelor dezastrelor și ale conflictelor armate;
- g) asigurarea condițiilor de supraviețuire a populației în situații de protecție civilă;
- h) organizarea și executarea intervenției operative pentru reducerea pierderilor de vieți omenești, limitarea și înlăturarea efectelor calamităților naturale și a celorlalte situații de protecție civilă;
- i) asanarea și neutralizarea teritoriului de muniții rămase neexplodate din timpul conflictelor militare;
- j) participarea la misiuni internaționale specifice;
- k) constituirea rezervelor de resurse financiare și tehnico-materiale specifice.

Îndeplinirea atribuțiilor specifice de protecție civilă se realizează, potrivit legii, de către comitetele pentru situații de urgență și serviciile de urgență publice sau private, profesioniste și voluntare.

Măsurile organizatorice și de pregătire pe linia protecției civile au caracter permanent și se intensifică la instituirea stărilor excepționale și la declararea mobilizării sau pe timp de război.

Măsurile de protecție civilă se aplică gradual, în funcție de amploarea și intensitatea situației de urgență.

Coordonarea, controlul și acordarea asistenței tehnice de specialitate în domeniul protecției civile se asigură, la nivel central, de către Ministerul Administrației și Internelor, prin Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, iar la nivel local, de către inspectoratele județene și Inspectoratul Municipiului București pentru Situații de Urgență.

Inspectoratul General pentru Situații de Urgență este autoritate de reglementare în domeniul protecției civile.

Controlul de stat în domeniul protecției civile se realizează prin activități de reglementare, avizare, autorizare, atestare, recunoaștere, verificare și control și se exercită prin Inspekția de Prevenire din structura Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, respectiv prin inspekțiile de prevenire din cadrul inspectoratelor județene și al municipiului București, în scopul aplicării unitare a prevederilor legale pe întreg teritoriul României.

Cooperarea în domeniul protecției civile este asigurată de Inspectoratul General pentru Situații de Urgență și inspectoratele județene și al municipiului București.

Conceptia, organizarea, desfășurarea și managementul activităților de protecție civilă se stabilesc și se realizează la nivel local și național pe principiile autonomiei, subsidiarității, legalității, responsabilității, corelării obiectivelor și resurselor, cooperării și solidarității.

Practic, structurile care îndeplinesc misiunile de protecție civilă sunt cele care alcătuiesc Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență.

Activitatea de protecție civilă din România este coordonată de primul-ministru, care conduce această activitate prin ministrul administrației și internelor, în calitate de președinte al Comitetului Național pentru Situații de Urgență.

La nivelul instituțiilor publice centrale și locale, activitatea de protecție civilă este condusă de către președinții comitetelor pentru situații de urgență – miniștri, prefecți și primari – iar la nivelul operatorilor economici, de către conducătorii acestora.

III. **PROBLEMATICA PROTECȚIEI CIVILE ÎN DREPTUL INTERNAȚIONAL UMANITAR**

Actul de naștere și funcționare al protecției civile în Dreptul internațional umanitar este Protocolul nr. I de la Geneva din 8 iunie 1977, instrument adițional Convențiilor din 1949.

Conceptul de protecție civilă a fost definit, cu valențe juridice, în art. 61 din cadrul acestuia. Datorită concepțiilor și structurilor foarte diferite ale acestei instituții, ea nu a putut fi definită decât prin funcțiile sale, și anume:

- a) serviciul de alertă;
- b) evacuarea;
- c) aplicarea măsurilor de camuflaj;
- d) asigurarea adăpostirii prin amenajarea spațiilor;
- e) asigurarea primului ajutor medical și serviciului religios;
- f) salvarea sinistraților;
- g) localizarea și stingerea incendiilor;
- h) depistarea și marcarea zonelor periculoase;
- i) decontaminarea și măsuri similare de protecție;
- j) adăpostirea și aprovizionarea de urgență;
- k) ajutor în caz de urgență pentru restabilirea și menținerea ordinii în zonele sinistrate;
- l) restabilirea de urgență a serviciilor indispensabile de utilitate publică;
- m) servicii funerare de urgență;
- n) ajutor în ocrotirea bunurilor esențiale pentru supraviețuire;
- o) alte activități suplimentare necesare îndeplinirii oricărei sarcini menționate mai sus.

Protocolul adițional nr. I prevede faptul că organismele de protecție civilă ca și personalul acestora sunt respectate și protejate astfel încât să se achite de sarcinile lor. În teritoriile ocupate, acestea primesc de la autorități facilitățile necesare desfășurării activităților. Puterea de ocupație nu trebuie să oblige, să constrângă sau să incite aceste organisme.

Protecția la care au dreptul organismele civile de protecție civilă, personalul, clădirile, adăposturile și materialele lor, încetează atunci când acestea comit sau sunt întrebuințate pentru a comite acte dăunătoare inamicului.

Organismele de protecție civilă, personalul, clădirile și materialele acestora trebuie să fie identificate atunci când sunt consacrate în exclusivitate îndeplinirii sarcinilor de protecție civilă. Semnul distinctiv internațional constă dintr-un triunghi echilateral albastru pe fond portocaliu.

IV. **QUO VADIS?**

După cum am arătat, protecția civilă este o componentă a sistemului securității naționale. Consider că evoluțiile Sistemului Național de Management al Situațiilor de Urgență, care îndeplinește în România misiunile protecției civile, sunt strict legate de realizarea intereselor naționale, definite de Strategia de Securitate Națională a României, astfel:

- Menținerea integrității, unității, suveranității și independenței statului român;
- Prevenirea și contracararea terorismului și a altor amenințări asimetrice;
- Asigurarea capacității de apărare;
- **Asigurarea protecției împotriva dezastrelor naturale;**
- **Prevenirea** degradării condițiilor de viață și **accidentelor industriale;**
- Garantarea drepturilor și libertăților democratice fundamentale, asigurarea bunăstării, siguranței și protecției cetățenilor României;
- Dezvoltarea economică și socială a țării, în pas cu dezvoltarea contemporană;
- Reducerea susținută a marilor decalaje care despart România de țările dezvoltate europene;

- Valorificarea și dezvoltarea patrimoniului cultural național;
- **Protecția mediului înconjurător**, a resurselor naturale, a calității factorilor de mediu, la nivelul standardelor internaționale.

Privind harta geopolitică a lumii la început de mileniu, vom sesiza că unipolaritatea, ce a luat locul bipolarității bazate pe existența celor două blocuri politico-militare antagoniste, fiecare cu un lider indiscutabil, tinde să fie înlocuită de o configurație multipolară. Vectorul de putere – factorul militar – încetează a mai fi apanajul celor două superputeri. Noile centre de putere – China, Japonia, Germania, Europa (cu motorul ei franco-german), Iran și țări în devenire ca centre de putere India, Brazilia – reclamă dreptul la decizie în gestionarea problemelor mondiale.

Una dintre consecințele globalizării se regăsește în impactul direct pe care evoluții și procese transnaționale îl au asupra securității naționale, precum și în propagarea într-un efect de cascada a amenințărilor neconvenționale la nivel internațional. Se poate astfel afirma că statele și societățile se confruntă în prezent cu un fenomen de globalizare a riscurilor. Printre principalele provocări generate de acest fenomen, România identifică în cadrul politicii sale de securitate ca provocări majore: terorismul, inclusiv sub formele sale biologice, chimice sau informatice și agresiunile economico-financiare.

Frecvența tot mai mare a dezastrelor, pe fondul schimbărilor climatice radicale, constituie o realitate îngrijorătoare.

Aceste amenințări reclamă adaptarea Sistemului Național de Management al Situațiilor de Urgență, astfel încât să poată apăra eficient viața și bunurile românilor. Probabil, competențele comitetelor pentru situații de urgență vor spori, tinzând spre ceea ce N.A.T.O. definește ca „*urgente civile*”, iar „*Prevenirea degradării condițiilor de viață*”, ca unul din interesele de securitate națională ale României, va trebui să facă obiectul analizelor și măsurilor stabilite în aceste foruri interinstituționale, concomitent cu aplicarea tot mai consecventă a strategiilor durabile de dezvoltare.

V. CONCLUZII

Din cele prezentate, putem concluziona că atribuțiile protecției civile din România acoperă funcțiile stabilite acestei instituții prin dreptul internațional umanitar, precum și că acestea sunt orientate preponderent pentru sarcinile specifice situației de pace, respectiv situații de urgență, fiind însă menținute și facilitățile specifice situațiilor de conflict militar.

Colonel NIȚICĂ IOAN,
Inspector șef,
Inspectoratul pentru Situații de Urgență
„Petrodava” al Județului Neamț